

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Szerkesztőség és hirdőhivatal:

Piac-u. 12. (Bejárat a Nagytemplomtól felől.)
Telefon 330.

Előfizetési ár helyben, házhoz hordva:
Egész évre . 12.- kor. Negyedévre . . 3.- kor.
Félévre 6.- kor. Egy óra . . . 1.- kor.
Egyes szám ára 4 fillér.

Előfizetési ár vidékre, postán küldve:
Egész évre . 18.- kor. Negyedévre . . 4.50 kor.
Félévre 9.- kor. Egy óra . . . 1.50 kor.
Egyes szám ára 6 fillér.

Előfizetési, hirdetési

és mindennemű pénzküldemények csakis Horovitz Zsigmond lapkiadó nyugtázott számlájára fizethetők. Másként történt fizetményeket nem ismerünk el.

Horvát hála.

A horvátok minden időben hálátlanok voltak hozzánk. Állandóan lesben álltak és mikor a magyar nemzet súlyos katasztrófákba sodródott, mindig előálltak, ráadásul még ők is ütni egy sebet a nemzet testén.

A képviselőházi ülésen szóvá tették ellenzéki oldalról azt a kérdést, vajjon jogosult-e a horvát nemzetiségű képviselő horvát nyelven szólalni föl a magyar országgyűlésen. Khuen készségesen állt föl megvédeni a horvátokat és élő törvényre hivatkozott, mely ezt a jogot nekik megengedi.

A horvátok ilyenkor alkalmat adnak nekünk bizonyos történelmi visszapillantásokra, melyeket sokkal okosabb volna ilyen apró bosszantó kellemetlenkedésekkel vissza nem idézniök, mert csak az ő súlyos rovásukra megy.

Nem szabadna elfeledniök, hogy már közel egy századdal a honfoglalás után László magyar királyt ők maguk hívták meg, hogy magyar seregével az irtózatossá zavarokkal küzdő horvát nép

közt szilárd állami rendet teremtsen és megsemmisülésétől őket megmentse.

A magyar fegyverek és a magyar kormányzat védtek és tartották meg őket a jövő számára, hogy örökre le ne tűnjenek a többi megsemmisült nemzetiséggel a történelmi élet színpadáról.

Ősi fészük a mai Slavónia volt. A mai Horvátországot akkor nem is birtokolták. A mohácsi vészkor nem álltak oda II. Lajos oldala mellé meghalni a mohácsi csatásokon, királyukkal együtt, a magyar nemzet kebelében egyuttal Horvátországot (akkor a mai Slavóniáért) is, hanem mert területük török hatalom alá került, gyáván elmenekültek a mai Horvátországba és mig hullott a magyar vér értük is, ők csendben megfészkeltek magukat.

Ez új területen pedig nemcsak kész ellenségeivé lettek a magyar nemzetnek, melynek védőszárnyai alá menekültek, — hanem még fölénk is akartak kerekedni.

A magyar nemzet negyvennyolcadiki dicső szabadságharcában a horvátok voltak az elsők, akik a magyar

nemzet ellen Ausztria szolgálatába álltak és fegyvert fogtak a szerencsétlen testvérország leigázására. Nem kaptak más Ausztriától e szégyenletes történelmi szereplésükért, mint csufos fűgét. De azért nem okultak mindmáig és nem tudnak kimerülni a testvér-ország ellen való örökös áskálódásban.

Mikor a nemzet fölajánlotta nekik az elszakadást, megijedtek még a gondolatától is annak, hogy ettől a jó, türelmes fejőstehéntől elszakadjanak. És a kiegyezéskor Magyarország fehér lapot nyújtott át nekik, hogy arra írják követeléseiket.

Igy született meg az az 1868-iki horvát-magyar megegyezés, mely páratlanul álló példája egy anya-nemzet türelmének, lovagiasságának.

Németek, oroszok, franciák, angolok már kiirtották volna a hozzájuk tévedt horvát gondolatot is. Csak a jámbor magyar nemzet nyújthatott fehér lapot.

És ami erre van írva, azt a horvátok irták rá, tetszésük szerint.

Valódi szőrmével bélelt Gazdasági és Sportklub Városi és uti bunda Kendénél

legmegbízhatóbb uriszbőség, férfiruha áruház Debreczen, Piac-u. 55. **legolcsóbb.**

A csempész.

Írta: Claude Farrere.

A gúnyhó ajtaját háromszor megdöngötte a puskatussal az arab katona, ki őrt állott s aztán rekedt hangon rossz franciasággal bekiáltott:

— Hatnagy! Ütni az óra! Jössz a tengerpartra!

És a gúnyhó [sötét háttéréből] dörmögés és káromkodás jelezte a hadnagy ébredését.

Serres Olivér hajózásziós Marokkóban a safi kikötő igazgatósága mellé beosztva, legugrott a nyugagyáról, sebtében magára kapkodta a ruháját, zsebredugta a revolverét és a tengerpartra sietett.

Hajnali három óra volt. A benszülött munkások megkezdték kirakni a hajók szállítmányait. Három gőzhajó állott a kikötőben s egy sereg bárka hordta rólok a partra az érkezett árukat a Serres közömbös szeméi előtt, ki a vámhivatal főnöke és egy személyben rendőrbiztos is volt.

Az arab munkások nagy lármával rakták partra a zsákokat és ládákat. A lárna hirtelen megkészeződött, dühös vagy fájdalmas sivölések hallatszottak. Serres legugrott a ládák tetejéről, honnan eddig a ki-

rakodást figyelte s két könyökével utat nyitott magának a tömegben keresztül oda, honnan a fűsiketiő lárna feltört.

És két hosszú fenyőládát látott kettős zárral, éppen mosi tették mind a kettőt partra. A vámhivatalnokok gyanusnak találták őket. Az egyik követelte, hogy nyissák fel a ládákat. De az átvéő, egy európai ember, akire címezve voltak, tiltakozott és fenyegetőzött, miközben iatokat lóbált a kezébe, melyeket rendben levőknek állított. Serres hallotta, hogy szenvedélyes kijakadásokkal tele beszédet tart a munkásoknak.

— Én Schlaster Herman ur vagyok, kijelöltta, a német szultán ő császári fellege, Allah kedvence, konzulátusának a tagja. Ti franciák kutyák, kutyafiak vagytok! És átkozott kezetek elszárad, mielőtt az én árucikkeimhez nyulnátok!

Tiszta arab nyelven mondta ezt, abban a hiszemben, hogy a franciák nem érik eléggé ezt a nyelvet. A munkások izgatottak kezdtek lenni s tisztelettel fogták körül a szónokot. A francia vámtiszt nyugtalan lett, habozott.

Marokkóban nagyon könnyű egy kis vakmerőséggel, egy kis széhármossággal ki-

játszani a törvényt. Schaster ur nagyon jól tudta ezt.

Ezuttal azonban véletlenül elszámította magát; mert Serres a szivarkáját a szája szögletébe fogva a német elé lépett s farkaszemet nézett vele.

— Uram, mondotta neki franciául egész udvariasan, önnek minden diplomáciai egyénisége mellett sem szabad ellenszegülnie ez ország törvényei végrehajtásának. En azért vagyok itt, hogy ezeknek a törvényeknek érvényt szerezzek és én ragaszkodom a kormányom utasításához s azzal egyetértőn a maghzen kormányához is. Nagy sajnálatomra védenem kell tehát a vámtisztet az ön igazságtalan bántalmazásaival szemben. És az ön ládait fel fogjuk nyitni.

A német meghökkenve huzódott hátra. — Uram, mondta kezdetben halkán, uram, vigyázzon magára!

Ő is franciául beszélt, majdnem minden idegen kiejtés nélkül s a hangja reszketett dühében, melyet alig bírt visszafojtani. Serres egykedvűen hátra fordított neki:

— Nyissátok fel a ládákat!

Egy benszülött katona lépett elő, hogy végrehajtsa a parancsot. Kalapács és véső volt a kezében.

A láda recsegnie kezdett, de a német

Wacha Róbert modern tisztító és műfestő intézete **m e g n y i l t .**

Az indennitás.

A képviselőház ülése.

A bankoktól várja a Ház s ebben az izgalomban indult meg egy kis napirend előtti felszólalás után az indennitási vita.

Návay Lajos alelnök negyed 11 órakor megnyitja az ülést.

Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök meleg hangon parentálja el Illyés Bilitot, a képviselőháznak hosszú éveken keresztül volt tagját. Bejelenti, hogy Kürthy István, akit Komárommegye főispánjává neveztek ki, mandátumáról lemondott, Barta Ödön napirend előtt kért szót.

Az interpellációs jog és a horvát kérdés.

Barta Ödön konstatálja a tegnapi gyorsírói jegyzetekből, illetőleg a naplóból, hogy amikor ő a külföldi egyetemeken stipendiumait igénybevevő s a magyar ösztöndíjakat visszatartó horvát egyetemi hallgatókról szót, Surmin képviselő ezt kiáltotta közbe: „Vasic”. Ő akkor nem tudta, mire vonatkozik ez a szó, azt sem tudta, mit jelent. A naplóból megállapítható, hogy az elnök sem tudja. Utánajárt és megtudta, hogy a „Vasic” egy név, még pedig a Friedjung-perben szerepelt szerb hamisítónak a neve. Ha ezt azért mondta, hogy ez a mi emberünk, tiltakozik ellene.

Justh János: A házszabályokhoz szól. A tegnapi ülés végén az elnök a képviselőház hozzájárulásával egyszerűen elhalasztotta az interpellációkat. E tekintve attól, hogy a Ház ezzel az ülés elején hozott határozatát változtatta, az interpellációk elhalasztása súlyos házszabálysértés is. Megnyugtató választ kér, nehogy precedensül szolgáltson ez a jövőre. (Élénk helyeslés.)

Elnök konstatálja, hogy az elhalasztás a Ház hozzájárulásával történt, de kijelenti, hogy egyáltalában nem célozta az interpellációs jog csorbitását és nem fog precedensül szolgálni. (Helyeslés.)

Popovits Sándor Ugron Gábor tegnapi beszédére reflektál, amelyben kétségbe vonta a horvátoknak azt a jogát, hogy a horvátok saját nyelvüket használhassák.

Utal a múlt országgyűlés gyakorlatára, amely nagyon helyesen nemcsak koncedálta

a horvát képviselőknak ezt a jogát, hanem tolmácsot is alkalmazott.

Ugron Gábor megismétli tegnapi érveléseit és újból hangsúlyozza, hogy az az „is” szócska nem jelentheti azt, hogy a magyar képviselőházban naphosszat horvátul beszélhessenek. (Helyeslés balról.)

Elnök is kíván nyilatkozni. Utal arra, hogy a törvény szerint a magyar képviselőháznak csak az lehet tagja, aki a magyar nyelvet tökéletesen bírja. Ez alól csak az 1868. : XXX. t.-cikk 59. §-a tesz kivételt, amikor megengedi, hogy a horvát képviselők saját nyelvüket is használhassák. Ez azonban nem jelentheti azt, hogy a horvátok visszaélve ezzel a jogukkal a magyar képviselőházban nem értett nyelven tarissanak hosszú orációkat.

Utal a múlt országgyűlésen követett eljárásra és kéri, hogy a köcsönös megértés útjára lépve, a horvátok is alkalmazkodjanak ahhoz, hogy a törvényhozás nyelve a magyar. (Élénk helyeslés.)

Következik napirend szerint

az indennitás

tárgyalása.

Preszly Elemér lelkes beszédben indokolja bizalmatlanságát a kormány iránt. Kijelenti, hogy a többség annyira nem egyetemes, hogy hol szolozsmákat énekel, hol pedig a munkásindulót harsogtatja. Sőt néha egyszerre hangzik mind a kettő.

Nem lehet és nem szabad tágitani a nemzeti követelményektől, hogy a nemzeti szellem utat nyerjen a hadseregbe. És nem szabad elfelejteni, hogy iskolamesternek nélkül még a csatahajókkal és gépfegyverekkel sem lehet csatát nyerni. (Helyeslés.) A választói reformról beszél és keményen ostorozza Khuent, aki elárulta az általános választói jogot. A függelenségi párt nem fog megszűnni sürgetni ezt a nagy reformot, amely nélkül az ország nem haladhat. (Zajos tetszés.)

Széli Kálmán beszél.

Széli Kálmán szükségét érzi annak, hogy a mostani nehéz helyzetben felszólaljon. Talán tud még valamit mondani a pénzügyi helyzetről. (Halljuk!) A mai helyzetben a jövő pénzügyi helyzet nehézségei vannak. Birjuk-e ellensúlyozni a növekedő kiadásokat? Egészen bizonyos, hogy a kiadások emelkedését nem lehet megállapítani s enélkül a financiai egyensúlyát a legnagyobb megtakarítások mellett sem lehet föntartani.

Tulságos takarékoskodás csak megállíthatja az ország fejlődését s ezért új eszközöket kell keresni, amelyekkel új bevételeket lehet teremteni.

Pelkiáltások balról: Az önálló vámterület! (Zajos tetszés.)

Széli Kálmán: Ha azt akarjuk, hogy az ország haladjon mindenben, akkor pénz kell. Hol lehet ezt magtálalni? Mielőtt erre vonatkozó javaslatát előterjesztené, kiterjeszkedik más dolgokra is. A betérjesztett költségvetés csak átmenetileg jó. Az új monopóliumok fognak használni a közjót emelésének. A pénzügyi téren nagyon kevés emberünk volt. Ő is ezért lépett erre a térére.

A város panasza a miniszterhez.

Sérteget az ellenőrző közeg.

Nem egyszer volt alkalmunk szóvá tenni azt, hogy a csatornázás kérdésében az ellenőrző közegek részéről különös akadémikuskodást kellett észlelnünk. Szóvá tettük azért, mert az ügynek csak ártalmára lehet az, hogy léptenyomon akadémikuskodás akadályozza az ügy rendes és gyorsmenetét.

Kétségtelen, hogy minden ellenvetés megszívlelendő, de amikor valaki egy ügy iránt való érdeklődését abban öszpontosítja, hogy kifogásokat tegyen és újra csak kifogásokat emeljen, a szemlélő és gondolkodó ember előtt világossá kell válnia, hogy mindez nem a köz és az ügy érdekében történik.

A tanács nem egyszer lett volna már abban a helyzetben, hogy az ellenőrző közegek néha illetéktelen beavatkozását visszautasítsa. Eddig azonban nem tette. Most azután legutóbb a közegészségügyi mérnöki osztály egyik kiküldötte Szlovák Jenő olyan beadványt terjesztett a tanács elé, amelyet szó nélkül hagyni nem lehet.

Ez év október 25-én ugyanis csatornabizottsági ülés volt. Az erről fölvetett jegyzőkönyvet fölolvasták, hitelesítették, a polgár-

gyorsabban, mint terjedelmes potrohától várni lehetett, oda ugrott a megtámadott ládához és hosszan elordította magát:

— Oh, testvéreim!

A tömeg felé tárta a két karját. Serres, ki már távozni akart, hirtelen megállott s félig visszafordult.

Elég jól beszélt az arab nyelvet és még jobban megértette. És nagyon jól tudta, hogy Afrikában minden nagyhangú szónok, könnyen hamarosan meggyőződő hallgatóságot gyűjthet maga köré.

A német ordította:

Oh, testvérek! Ime a zsarnokság, mely észak poklából ide siet, hogy titeket elnyomjon. Itt az undok háromszínű lobogó, mely lecsap rátok, mint a kánya a galambokra!

— Tűritek-e, hogy a muzulmánok tédet-fejet hajtsanak a gyaurok botja alatt?

A katona kalapácsa szabályos csapásokkal döngötte a ládát, melynek a födele már félig fel volt feszítve.

— Oh testvérek! Nézzétek ezt a ládát, melyet a keresztény basa szemtelensége ki akar üríteni! Igaz, hogy nem liszt van benne, mint ahogy bevallottam. Hát, hát mi! Fegyver, testvérek, fegyver a ti számotokra, muzulmánok, puskák, jó német puskák, melye-

ket az én uram, Vilmos szuitán, nektek küld titokban, hogy felszabadítson benneteket! És ime ez a gyaur, ez a sakál és kutya fia

Az üvöltő hang hirtelen elhallgatott. A már félig nyitott ládára ugrott Serres a német mellé és se szó, se beszéd hidegen a szónok mellének szögezte a revolverét.

— Uram, mondta nagyon nyugodtan, hallgasson el!

A német fuldokolva harapta el a szót, mint ahogy kérték.

De amint lélezgethez jutott, még hangosabban folytatta:

— Oh testvérek, oh testvérek!

Szemtől szemben állottak egymással a francia tiszt és a német csempész. Az egyik sápadtan, némán, a másik vérvörös arccal, dühösen gesztikulálva, miközben a tömeg egyre nőtt s fenyegető állást kezdett venni.

A benszülött katona és a francia vámtiszt észrevétlenül eltűnt s ott hagyta a főnökét a fanatikus emberek közepette.

A német erre neki bátorodott s tele torokkal lázította az arabokat. Serres még mindig hidegen, nyugodtan rászólt a szónokra:

— Uram, tiz másodpercet adok önnek,

hogy elhallgasson. És ha nem hallgat el, a tizedik másodpercre lelövöm! . . . Egy . . .

És folytatta a számítás sietség és habozás nélkül . . . kettő . . . három . . . négy.

A vér legott eltűnt a teuton arcából. Mind amellet nem akart tágitani s oda kiáltotta a tömegnek:

— Testvérek! testvérek!

De a száraz, hideg hang tovább számlált: öt . . . hat . . . hét . . .

A német arca hevesen az ellenfeléhez fordult:

— Uram, kiáltotta, tudja-e, hogy kit fenyeget? Én konzuli tanácsos vagyok, diplomata . . . német diplomata!

A rémitő közömbös hang feleletre sem méltatva számlált tovább: nyolc . . .

A német rémült tekintetét vetett maga körül s amint a francia tiszt elszánt arcát látta, térdre vetette magát és kegyelemért könyörgött.

A tömeg hangos hahotára fakadt, egyszerre megszelídült s a legyőzöttet megvetve éltette a győztest.

Serres a német szeméi közé nézett s aztán revolverét zsebébe csuszátva minden szó nélkül távozott.

Perzsa szőnyegek óriási választékban

HAAS FÜLÖP és FIAI cégnél, Piacz-utcza 59.

mester alá is írta s az abban foglaltakat tanács tudomásul is vette.

Most azután Szlovák Jenő egy beadványt nyújtott be a tanácshoz s ebben azt állította, hogy ez a jegyzőkönyv nem fedi teljesen azt, ami az ülésen történt, abból kihagyások történtek s az ellenőrző közegek felszólalásait is másként vették be.

Miután pedig a jegyzőkönyv hitelesítve van, azt a polgármester aláírta, a tanács az az adta ki a beadványt a polgármesternek, hogy az ügyről tegyen jelentést a földművelésügyi miniszternek s az ellenőrző közeg sértő magatartását hozza a miniszter tudomására.

A polgármester, akit a sértő beadvány elsősorban érint, a jelentést sürgősen terjeszti. Remélhető s joggal elvárható, hogy a miniszter figyelmeztetni fogja közegét arra, hogy Debrecen város tanácsával és polgármesterével szemben mivel tartozik s hogy mi a kötelessége és mi a joga. Mert már ideje is.

Harmadik csütörtök.

A harmadik csütörtöki felolvasó-est is a teljes siker jegyében zajlott le.

Elsőnek Balogh Bertalan, a Képzőművészeti Társulat képképzésének igazgatója ült a felolvasó asztalhoz s tartott igen aktuális előadást „A modern művészet jogosultságáról.” A tárgy megválasztása nagyon ügyes volt, mert ezzel a közönséget mintegy bevezette a modern festőművészet titkaiba, úgy, hogy akik ezen előadást meghallgatták, ezután megértőbb szemmel fogják szemlélni a napokban megnyílt képképzést. Kiindulva abból, hogy minden művészet terén haladás, fejlődés tapasztalható, áttért a festőművészetre s nagy szakavatottsággal, széleskörű tudással fejtegette a modern festészet lényegét, az abban megnyilvánuló fejlődést. Könnyed, mindenki által megérthető módon boncolta ezt a különben nehéz és kényes kérdést, s előadásának megis volt az az eredménye, hogy a közönség mindvégig feszült figyelemmel hallgatta, s meleg tapsokkal jutalmazta az érdekes és élvezetes tanulmányt.

Azután Hegedűs Alice urleány játszotta el zongorán Verdi-Liszt Rigoletto Concert paraphrase c. darabját. Főadatát tökéletes technikával, magas művészettel oldotta meg. A csodálatos precizitással előadott darab teljesen magával ragadta a hallgatóságot. A darab bevégeztével szünni nem akaró tapsvihar hangzott fel.

Majd Szüts Margit urleány szavalta el Kis József „Kincses Lázár lánya” c. megható költeményét. Szavaiata bensőséges, érzésteljes volt. Kellemes organumával a legfinomabb nuancekat is teljes érvényre juttatta. Előadása oly nagy hatást ért el, hogy utána kénytelen volt meg Szabolcska Vizsgán c. kedves kis költeményét is elszavalni.

Fischer Rezső Mozart: Sarastro áriáját énekelte el a Varázsfuvolából. Szép bassus hangja gyönyörűen érvényesült, s művészi magaslaton álló ére-ével a nehéz darab minden szépségét gyönyörűen kifejezésre juttatta. Az ügyes és discret zongorakíséretet Szemerédi Béla szolgáltatotta. Előadásuk zajos tapsvihart váltott ki a hallgatóságból.

Ezután egy hegedű trio következett. Schuster József, Göbler Géza és Hóra Sándor Dvorák Trio op. 74. c. művét játszották el igazán művészi módon, gyönyörűen összevégő betanulással, teljes precizitással. A remek előadás a közönség meleg tetszésével találkozott.

Végül Szathmáry Zoltán lapszerkesztő gyönyörködtetett bennünket ügyesen és hangulatosan megírt költeményével „Regény versekben” címen. Az illusztris író, mint avatott költő mutatta be magát. Az érzéssel és lendületesen előadott szép költeményeket a hallgatóság őszinte és meleg tapssal honorálta.

Debrecen kövezése.

A közlekedési bizottság ülése.

Debrecen város közlekedési bizottsága ma fontos ülést tartott, amelyen megállapították a kövezési sorrend tervezetet s megállapodtak ama javaslatokban, amelyet a közgyűlés elé fognak terjeszteni. A megállapodás ugyan nem mindenben végleges, mert a most folytatott beszélgetés eredményét a jövő héten tartandó ülésen újra tárgyalás alá fogják venni.

A bizottság mindenekei előtt megállapodott abban, hogy a kövezés költségeit kölcsönből fedezik. A kövezést a belvárosban közköltésen, pótdoból a házi pénztár terhére végzik, míg a külterületeken a háztulajdonosok költségére teljesítik. Ennek megokolása az, hogy a belvárosban a külvárosi emberek és kocsik megfordulnak, míg a külterületeken a belvárosi ember nem igen jár.

A várost a kövezés szempontjából három osztályra osztották. Az első osztályba sorozott utcák burkolási anyaga alapozott komprimé, vagy kettős rétegű aszfalt, keramit, vagy bazalt, vagy tokaji kocka és fejkő.

A második osztályba sorozott utcák burkolata ötméter szélességű lesz a burkolat anyaga az első osztályból kikerült kocka és fejkő, vagy első osztályú, nem egyenlő nagyságú, soros ciklopsz terméskő.

A harmadik osztályba sorozott utcákat, amelyeknek kocsitja három méter széles lesz, az első és második osztályból kikerült első osztályú soros ciklopsz kövekkel, vagy termés kővel burkolják.

A bizottság kimondta, hogy a tervezetet kinyomattja, a tagok közt szétosztja és a jövő héten tartandó ülésen veszi tárgyalás alá.

Az ülésen jelen voltak Kovács József polgármester elnöklele alatt Körner Adolf tb. főjegyző, Magoss György dr főügyész, Aczél Géza főmérnök, Latinovics Mihály műszaki tanácsos, Tüdős János dr, Schwarcz Vilmos, Szávay Gyula, Máik Endre és Tatay Zoltán dr jegyző.

Képzőművészeti kiállítás.

Dr K. Tóth Mihály előadása.

A képzőművészeti kiállítás látogatottsága egyre nő. Ellenére a rossz időnek és annak, hogy p. o. tegnap is mig kétfelé volt a közönség igénybe véve, a kiállítás ismét tele volt érdeklődőkkel, akik között természetesen ott láttuk a Műpártoló Egyesület nyerteseit.

A tegnapi és tegnapi sorsoláson a következő szerencsés nyerők neveit húzták ki: dr Tervey Tamás, dr Szilágyi Imre (400 korona), Csanak József, Nagy József (200 korona), dr Kovács József, Des Combes Henrik, dr Kardos Albert, dr Löfkovics Márton, Ormódy Lajosné, Szabó Elek, ifj. Weichinger Károly és dr Körösy Kálmán (100 korona). A nyertesek f. hó 10-ikéig műveiket kiválasztani tartoznak, mert különbeni nyereségeiket az Egyezület javára elveszítik.

A kiállításon egyébként előadások is lesznek, melyeknek sorozatát dr Könyves Tóth Mihály vezeti be, ki holnap, szombaton este fél 6 órakor tartja meg előadását „A karikatúrákról.”

Könyves Tóth Mihály dr maga is elsőrendű karikatúrista, tehát szakember. Mint

előadó közönségünk a legelőnyösebben ösmeri. Széles tárgyismerete, kitűnő előadási modora, csillogó humora bizonyos, hogy ezúttal is nagy élvezetet fog a közönségnek szerezni.

Vasárnap délelőtt fél 12 órakor Balogh Bertalan kiállítási igazgató tart előadást „Képzőművészetünk nemzeti hivatása” címen. Szerdán Mitrovics Gyula gy. tanár és valószínűleg szombaton ismét Balogh Bertalan kiállítási igazgató.

Ezen előadásokra a rendes belépti díjak 60 fill.

A hustrágaság ellen.

A főállatorvos javaslata.

Az a tőrhetetlen helyzet, amelyet az élelmezés terén az általános hustrágaság okozott, arra kényszerít minden közéleti faktort, hogy foglalkozzon ezzel a kérdéssel és amennyiben lehet segítsen a mai állapoton. Mindenesetre megnyugtató, hogy Debrecen város hatóságai is foglalkoznak ezzel a kérdéssel és pedig egyik olyan hatósága, amely szinte leghivatottabb is e kérdésben tenni valamit.

Reitz János Debrecen város főállatorvosa az, aki most igen érdekes és célravezető indítványt terjeszt a tanács elé, hogy annak megvalósításával a hustrágaságon segítsenek.

A főállatorvos ugyanis a legközelebbi már a hétfői tanácsülés elé azt a javaslatot terjeszti, hogy Debrecen városa kérjen engedélyt a minisztertől konzum vásárok tartására.

Eddig ugyanis a helyzet az volt, hogy az eladóknak, az állattenyésztőknek csak kis része jöhetett a rendes heti vásárokról, mert a legtöbb hely zár alatt volt.

Ennek első következménye az volt, hogy egyrészt a debreceni piacon nem volt elégséges állat, másrészt, hogy éppen ezért a mézárások és hentesek a helyszínén ke-resték fel az eladót, akinek ők szabtak olyan árt, amelyet akartak, mert hiszen az eladó abban a kényszerhelyzetben volt, hogy a piacra nem hajthatta ki az állatot s így sem az árakkal nem volt tisztában, — sem a vevők nagy konkurenciája által nem tudta az árak módosulását befolyásolni.

A konzum vásár engedélyezése esetén azonban zárt területről is lehet állatot behozni az arra kijelölt területen lévő konzum vásárra, ahonnan azután az állatot tovább vinni nem lehet, csupán a vágóhidra. Ennek az az előnye lesz, hogy több állat kerül forgalomba, a konkurencia ugy a vételre, mint az eladó gazdákkal szemben jobb árakat teremt s így a fogyasztás is kedvezően érzik meg az új áralakulásokat, vagyis a hus ára föltétlenül leszáll.

Reitz János főállatorvos, akinek nagy érdeme ez eszme fölvetése s akit elismerés illet meg azért a fáradhatatlan munkásságért, amelyet kifejt ez eszme mielőbb való megvalósítása érdekében, a hírlapírók előtt a következőket jelentette ki:

— Remélem, hogy a konzum vásárt a miniszter hamar fogja engedélyezni. Én nagy reményeket fűzök a dologhoz és nemcsak hiszem, de tudom is, hogy a hustrágaságot föltétlenül le fogja szállítani. És nemcsak a fogyasztóknak, de a gazdaközönségnek is előnyére lesz.

— Én mindent megteszek, hogy

már a legközelebb a konzum vásár megnyíljon.

— Mondhatom különben, hogy Debrecen város eddig csodálatos szerencsével uszta meg a drágaságot, mert minden más városban husz harminc perccel ugrottak az árak, míg nálunk az emelkedés sokkal kisebb volt.

Népfürdő Debrecenben.

Javaslat a tanács előtt.

Még a nyár folyamán történt, hogy a munkáspénztár kérést adott be a város tanácsához. E kérésben előadták, hogy a munkásságnak e vízszegény városban nincs fürdője, ami különösen egészségügyi szempontokból rendkívül hibás dolog. Kérték tehát, hogy a munkásság részére a Margit-fürdőt engedje át a tanács hetenként egyszer meghatározott időben. A tanács eleget is tett e kérésnek, de ez az elintézés a szükségletet sehogysem elégítette ki.

Aczél Géza főmérnök már akkor fölvetette az eszmét, hogy egy Népfürdőt kell létesíteni, mert az ipari munkásoknak arra föltétlenül szükségük van. A tanács meg is bizta K. Tóth Mihály tanácsnokot, hogy foglalkozzon a dologgal és terjesszen be javaslatot. A tanácsnok eleget is tett e megbízásnak és ma terjesztette be a javaslatot, amely azonban egyáltalán nem volt alkalmas arra, hogy annak alapján a Népfürdő létesítéséről tárgyalhattak volna.

A javaslat ugyanis olyan kisszerű, szűk keretekben óhajtja megvalósítani a Népfürdőt, hogy az az igényeket ki nem elégítené s emellett csak nyári Népfürdőt kíván építtetni, amely csak májustól szeptemberig volna használható. Legnagyobb hibája a javaslatnak, hogy csupán takarékosági szempontokat vett figyelembe ilyen nagyjelentőségű intézmény létesítésénél s egyéb szempontokra figyelemmel nincsen. A tanács egyhanguan utasította is vissza a javaslatot s azt tárgyalás alapjául nem fogadta el.

A javaslat szerint a Népfürdő a mostani csolnakázó-tó helyén épülne föl, a vizet a fürdő mellett furandó két kut vize szolgáltatná. A fürdőt a munkásság nem és kor szerint elkülönítetten meghatározott időben használná. A fürdéshez négy darab 150 köbméteres medence állan rendelkezésre, amelyeket egymástól mástelméteres deszkapalánkok választanak el s e medencék összeköttetésben állanak két sorban husz-husz öltöző fülkével. A medencék mélységét a javaslat száz—százhusz centiméter mélyre tervezi olyképpen, hogy azoknak alját kavicsal borítatná be s a vizet folyton mozgásban tartaná. A fürdőt májusban nyitnák meg és szeptemberben zárnák be, vagyis csak a nyári hónapokban tartanak nyitva.

A javaslatához valamennyi tanácsstag hozzászólt s mindannyian kijelentették, hogy aszerint nem tartják helyesnek a fürdő létesítését. Ezért a tanács úgy határozott, hogy a javaslatot visszaadja a tanácsnoknak, másrészt a műszaki kérdések tisztázása szempontjából tegyen jelentést a tanácsnak.

HOROVITZ ZSIGMOND

könyvnyomdaja

Piacz-utca 12. sz. a.

MŰVÉSZET.

A „Debreceni Zenekedvelők Társasága“ hétfőn f. hó 5-én esti 8 órakor tartja második hangversenyét Lafiite Leon a brüsszeli opera énekművésze és Mitnizky Issay hegedűművész közreműködésével. Lafiite e hét elején Drezdán énekelt, mint az ottani kritikák igazolják szenzációs sikerrel. Mitnizky legutóbb Kopenhágában játszott oly sikerrel, hogy e hónapban tartandó 3 hangversenyére már is elkelt minden jegy. Itteni fellépők iránt is óriási érdeklődés mutatkozik. Fennmaradt jegyek Csáthy Ferenc zeneműkereskedésében kaphatók. A hangverseny rendezősege ez uton hívja fel a tagok figyelmét arra, hogy a hangverseny pont 8 órakor fog kezdődni, mivel a művészek közvetlenül a hangverseny után elutaznak.

Betörtek egy debreceni malomirodába.

Kifosztották a Wertheim-szekrényt.

Tegnap éjjel vakmerő betörők garázdálkodtak a Szent Anna-utca végén levő „Berta“ gőzmalomban és csak a véletlennek tudható be, hogy a malom tulajdonosát érzékenyen meg nem károsították.

Ugyanis a Wertheim szekrényben csak csekély összegű pénzt találtak, mivel éppen tegnap fizették ki a malom személyzetét, ami tetemes összegű pénzt emésztett fel, ezenkívül éppen a napokban más egyéb nagyobb fizetéseket is eszközöltek és így a kifosztott Wertheim-szekrény tartalma csak mintegy 40—60 korona lehetett.

A betörés úgy 12 és 4 óra között történhetett. A betörők a malomiroda utcára nyíló ablakának vasrácszatát kifeszítették és így jutottak be a malomirodába, ahol nyomban a Wertheim-szekrény feltöréséhez fogtak. Hogy ez a műveletük zajt ne okozzon, korpás zsákokat fektettek a Wertheim-szekrény alá és így működtek a legnagyobb csendben és óvatosság mellett a betörők.

Nagy munkába kerülhetett nekik, amíg sikerült egy hatalmas nagy rést ütniök a Wertheim-szekrény oldalán. Legnagyobb meglepetésükre a betörő uraknak, mindössze 60 vagy 40 koronát találtak az alaposan összerongcsolt Wertheim-szekrényben. E feletti bosszúságukban minden található tárgyat összehánytak és szanaszét dobáltak a csőlódott betörők.

A betörők az utcára nyíló kapun távoztak el. A dologban még az is érdekes, hogy a nagy kapucsattogtatásra, amellyel távoztak a betörők, a szomszédok figyelmessé lettek, azonban senkinek sem jutott eszébe, hogy talán betörők is járhatnak ott.

A körülmények azt mutatják, hogy a vakmerő betörést a helyzettel ismeretes egyének követték el.

A rendőrség nyomoz az ismeretlen éjjeli látogatók után és valószínű, hogy néhány nap alatt kézrekerülnek a tettesek.

A bankjavaslat.

Nincs benne a készfizetések fölvétele.

Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház mai ülésének végén, Széll Kálmán beszéde után — beterjesztette a bank-aktát, amelynek teljes címe: „Törvényjavaslat az osztrák-magyar bank szabadalmának és az érme- és pénzrendszerre vonatkozó szerződésének meghosszabbításáról, valamint az ezekkel kapcsolatos ügyek rendezéséről.“

A javaslat a közös bank szabadalmát 1917 december 31-ig hosszabbítja meg és csak kevéssel módosítja az eddigi bank-aktát. A készfizetések kötelező fölvételét továbbra is függőben tartja és csak az Osztrák Magyar Bank jóindulatától teszi függővé, hogy miképpen teljesíti a bank alapszabályainak azt a rendelkezését, hogy:

„Az Osztrák-Magyar Bank köteles minden rendelkezésére álló eszközzel gondoskodni arról, hogy jegyeinek a külföldi váltók árfolyamában kifejezésre jutó értéke a koronaérték törvényes pénzlába paritásának megfelelően állandóan — biztosítva maradjon.“

A bankjegyek beváltása ezután is csak a budapesti és bécsi főintézetekben kötelező és ott sem aranyban, hanem törvényes ércpénzben.

A javaslat az adómentes bankjegyekontingenst hatszáz millió koronára emeli föl. Az államnak a tiszta nyereségben való részesedés arányát fölemeli.

Egyebekben a bank-statumok 111. §-át megtoldották s kimondták, hogy a készfizetések fölvételére a bank fog javaslatot tenni a két kormányznak. Maszlagul benne van, hogy a főtanács eme határozata ellen a két kormánybiztos nem szólhat föl.

A javaslathoz két egyezmény is fűződik, amelyek egyike tiz-tiz új bankfők föllállítását rendeli el, a másik pedig az Osztrák-magyar bank ingatlanainak és szerelvényeinek módszerű értékesítéséről szól.

Hosszn indokolás és terjedelmes statisztika kíséri a javaslatot, amely teljes mértékben kimutatja Khuszának arulását.

Rablótámadó napszámos.

Esküdtszéki tárgyalás.

Kenderesi Gábor 19 esztendő napszámos ez évi június 28-án, egy forró nyári délután munkátlanul és éhesen ödöngött az utcákon le és fel. A Petőfi-téren egyszer csak elébe toppant Tóth Bálint 50 éves napszámos és meginvitálta a legényt egy deci pálinkára. Kenderesi nem szabadkozott, hanem kenyeres cimborájával betért a Schwartz-féle pálinkamérésbe és ott ittak együtt. Tóth Bálintnak volt egy kis pénze és ő fizetett.

Mikor már meglehetősen beszeszeltek, utnak indultak hazafelé. Együtt mentek a Homokkert-utcán végig a hid tulsó végéig. Itt a legény elköszönt cimborájától és az ellenkező irányban indult.

Egyszerre csak elébe toppan a gyanúlanul haladó Tóth Bálintnak és ennek botját kicsavarta kezéből és néhányszor fejbe sújtotta vele Tóth Bálintot. A két ember erre öltre ment és az élet-halálra menő harcban Kenderesi bizonyult erősebbnek. Letepezte ellenfelét, fojtogatni kezdte, majd pedig a zsebeit kotoráztta.

A megtámadott ember kétségbeesett segélykiáltásaira a járó-kelők közül többen odafutottak, mire a merénylő emenekült. A

rendőrök egy üres vasuti kupéban megbujva találták.

Tegnap tárgyalta ezen bűnügyet a debreceni kir. törvényszék esküdtbírósa Tóth Aurél elnöke alatt. A vádlottat dr. Komlósy Imre ügyvéd védte.

A tárgyaláson a vádlott azzal védekezett, hogy olyan részeg volt, hogy nem tudta mit csinál. Az esküdtbírósa ezen védekezésére, rablás bűntettének kísérletében bűnösnek mondta ki és a bíróság 5 havi fogságra ítélte. Az ítélet azonnal jogerős lett.

Végladás

van

GLÜCK EDE

cipőüzletében

a Kistemplommal szemben
a Barakban.

Középiskolai tanárok gyűlése.

Mozgalom a költségvetési törvényjavaslat ellen.

A debreceni tanári kör népes gyűlést tartott szerdán délután a ref. kollégium kis tanácsstermében, melyen a tanárságot mélyen elkeserítő költségvetési törvényjavaslat elleni küzdelem módjait beszélt meg.

Elsőnek dr. Gulyás István számolt be a tanárkongresszus lefolyásáról és határozatairól.

Ezek egyikével kapcsolatban dr. Kardos Albert indítványt nyújtott be, mely szerint a debreceni tanári kör keresse föl a város országgyűlési képviselőit, hogy a költségvetési javaslat tárgyalása alkalmával lépjenek sorompóba a tanárságot mélyen sértő tételekkel szemben. A kör erre a célra egy bizottságot küldött ki, melynek feladata lesz a város országgyűlési képviselőit személyesen fölkeríteni a tanárság ügyében való állásfoglalásra.

Ezután Dr. Csűrös Ferencz terjesztette elő indítványát, mely szerint a kör foglaljon állást a közoktatásügyi kormány azon szándékával szemben, mellyel a jövőben az állami iskoláknál a hitoktatókat is rendes tanárokká akarja kinevezni.

Ez a szándék egyenesen beleütközik a középiskolai törvény rendelkezésébe, egyébként is nagyon veszedelmes, mert a felekezeti szempontot viszi be a tanári karok tárgyalásaiba. A kör az indítványt egyhangúlag elfogadta.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Pénteken Cigányszerelem operette. Szombaton Cigányszerelem operette. Vasárnap délután Liliom Klári népszínmű. Este Cigányszerelem operette.

Cigányszerelem.

Operett 3 főlvonásban, Irták Willner és Bodanzky. Fordította Gábor Andor. Zenéjét szerzette Lehár Ferenc.

Lehár Ferenc neve ma mindenestre elég, hogy színházi szenzációt jelentsen egy olyan operett, amelynek szerzőjéül nevezi meg a színlap. Ez magyarázza meg azt, hogy a monarchia két országában fölkapják a darabjait és a fővárosi színházak után a vidéki színpadok is telt házakat csinálnak e darabokkal. Debrecenben is telt ház előtt ment a Cigányszerelem és nagy sikert aratott.

A várakozás azonban nagyobb volt, mint ez eredmény. A magyarázata az, hogy a zenei rész, amely kétségtelenül kielégítette a várakozást, megtette a maga hatását. A gyönyörű zenét élvezte a közönség s a tetszés ott, ahol a zenei rész volt túlsúlyban, nagy erővel nyilatkozott is meg. A libretto azonban csapni valóan rossz. Vékony, üres, unalmas apró kedélyes jelenetekből összetakolt valami. Ezt is megérezte a közönség. Megérezte, hogy a szöveg — bár Gábor Andor gyönyörű magyar fordításában kapta — messze mögötte marad a zenének.

A darab meséjéről nincs mit mondani. Egy gazdag bojár leány beleszeret a Józsi cigányba, de rosszat álmodik arról, hogy mi volna, ha ő Józsival megszöknék s e rossz álmától megijesztve, a harmadik főlvonásban keblére borul a visszautasított vőlegénynek.

Az előadás egyike volt a legjobbaknak, amit e szezonban az operettszemélyzet produkált. Megkell azonban állapítani, hogy az igazgatóság és a rendező is kitett magáért. Különösen az első főlvonás díszletei voltak igen szépek, a rendezés pedig mindvégig kitűnő.

Hogy a darab nagy sikert aratott, az az előadó személyzet érdeme, amelynek minden egyes tagja kitűnő jó volt. Különösen jó volt Zilahy Vilma, akinek énekművészetében gyönyörködött az este n közönség. Megérdemelt ovációban részesítette gyönyörű énekéért, különösen a második főlvonásban. Mellette elsősorban kell megemlékeznünk Horváth Kálmánról, aki a ma esti bemutaton ismét bebizonyította, hogy ének és játéktudása egyenlően nagy. Igen szépen énekelt még Szántó Jenő és Miske Aranka. Szilassy Etel a szokottnál is nagyobb kedvvel játszott s valóban megérdemelte szép játékaért és szép táncáért a több ízben fölzugott tapsot. Deéry Alfréd, Kardos Géza és Borbély Sándor kitűnő játéka és művészi egyénisége tették tökéletessé az est sikerét. E három személy játékán legtöbbet mulatott a közönség.

A zeneileg nehéz darab precíz betanításáért és általában a zenei rész előadásának sikerült intézéséért Martonfalvy György karmestert illeti meg az érdem és elismerés.

A darabban a színpadi zenét Veres Tóni és zenekara szolgáltatta. Veres Tónit nem hozta zavarba a szokatlan környezet s kitűnően szolgáltatta a zenét, amivel tanúságot tett arról, hogy zenekara kitűnő, elsőrangú és egyike Debrecen legelső zenekarainak. (pd.)

* **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután 3 órakor Dóczi József rendkívül érdekes népszínműve Liliom Klári kerül színre mérsékelt helyarákkal. A kitűnő népszínmű, mely legutóbbi felelevenítése alkalmából oly igaz, őszinte sikert aratott, az első előadás elsőrendű kiosztásában kerül színre. Este kisbérletben lesz a 4-ik előadása Lehár világhírű új operettjének a Cigányszerelemnek. — **Coriolanus.** A szintársulat első classicus estéje Shakespeare örökbecsű tragédiája lesz. A megrázó tragédia Coriolanus, mely nálunk több év óta nem adatott, új betanulással és új rendezésben kerül színre a cimszerepben Thury Elemérrel.

A 'Debrecen' szerkesztősége és kiadóhivatala Piac-utca 12. sz. a.

UJDONSÁGOK

ILLYÉS BÁLINT

A régi idők nemes alakjai, a nagy idők kiváló harcosai közül tegnap elhunyt a leg-tiszteltebb férfiak egyike: Illyés Bálint. Hetvenöt éves korában fejezte be Budapesten életét. Illyés Bálint nevéhez a szabadságharcz dicső emlékei, a magyar költészet kialakulásának nevezetes mozzanatai és a függetlenségi párt aranykorának tiszteletreméltó eseményei fűződnek. Zajos felülművészt nem keresett soha; mindig poéta-lelkének szárnyain igyekezett felülemelkedni embertársain, hogy ismét leszállva közéjük, nemes lelkének tiszta verőfényét megossza velük. Halálával a református egyházat súlyos veszteség érte.

Illyés Bálint, 1835-ben Szatmármegyében született. Alig volt 13 éves, midőn kiűzött a szabadságharc, melyben részt vevő, eltűnt hazulról. Ki is nevezték „szabad vadász”-hadnaggyá. Miután a fegyvert nem tette le, hanem tizenhatalmadmagával áttörve a katonai határvonalat, tiszti ruhában érkezett meg a szülei házához, csakhamar katonai üldözés célpontja lett s több hónapon keresztül bujdosott. Azután a sárospataki főiskolába ment, ahol bölcsészeti és teológia tanulmányait befejezván, a marosvásárhelyi főiskolának tanára lett, 1861-ben pedig a tiszabecsei, majd a kisujszalási ref. egyházközség lelkésze, egyúttal egyházkerületi jegyző, majd egyházkerületi tanácsbíró lett. Egyházi beszédek, különösen emlékbeszédek, melyek két kötetben jelentek meg, nagytetszésben és elterjedésben részesültek. A lelkészi pályáról azonban teljesen visszavonult, kedvenc terére, a szépirodalmi tanszékre akarván lépni. Ekkor hívta meg a báránai kerület képviselőjelöltjéül s 1877-ben meg is választván, ezt a kerületet képviselte sokáig függetlenségi programmal. Ismert költő, kinek ódját szavalták Szatmáron 1864-ben a Kőlcsey-szobor teleplezésénél, azóta igen sok hazafias ünnepélyen szavalták ódját és szavaltta sokszor önmaga is. „Csonkai emlékezete” című ódája elsőrendű kiemelésben részesült. Lapokban megjelent költeményeiből egy kötetet önállóan is kiadott; 1895-ben „Emlékfüzér Kossuth sírjára” cím alatt adott ki egy füzetet, 1902-ben Kossuth Lajos születésének századik évfordulójára pedig „Kossuth apánk és kora” cím alatt Kossuthra vonatkozó költeményei jelentek meg, az utóbbi füzet a függetlenségi és 48-as párt megbízásából. A háznak több ízben volt jegyzője. 1910-ben vonult vissza a politikai pályától.

— **Tárgyalás telepengedélyért.** Megemlékeztünk már arról, hogy az államvasutak kifogásokat emeltek az ellen, hogy a város világítási vállalat új gáztartályt építettett s azt állították, hogy a városnak új telepengedélyt kellett volna kérni. A városi tanács arra az álláspontra helyezkedett, hogy itt nem új ipari illelményről van szó s ezért új telepengedély nem szükséges. — Az államvasutak üzletvezetősége azonban a főkapitányságon is följelentette a várost, mire a főkapitány a telepengedélyre vonatkozóan a tárgyalást e hó 13-ának délelőtti 10 órájára tűzte ki s arra Kovács József polgármestert, Magoss György dr. főügyészt, Körner Adolf tb. főjegyzőt és Debreczeni Jenő villanytelep igazgatót hívta meg.

Az új rendőrfelügyelő esküje. Barna Tibor, az új rendőrfelügyelő tegnap délelőtti tartott tanácsülésen tette le a hivatalos esküt. A tanácsstagok igen szívesen fogadták a rokonszenves új tisztviselőt, aki meleg szavakban mondott köszönetet és kérte a tanács jóakaratát.

— **Bezárták a felsőleányiskolát.** Tüdös Kálmán dr. városi főorvos előterjesztésére a polgármester ma elrendelte, hogy a Dóczi-intézetet négy hétre zárják be, meri az intézetben lévő internátusban két leány vörhenyben megbetegedett. A polgármester egyben intézkedett, hogy az iskola helyiségeit fertőtlenítsék. Az iskola bezárásáról jelentést tettek a belügy- és közoktatásügyi miniszternek is.

— **A debreceni dalegylet vasárnap délutánjai.** A debreceni dalegylet igazgató választmánya állandó műsort alkotván, tisztelettel tájékoztatja a Dalegylet pártoló tagjait, a művelt nagyközönséget, hogy a téli hónapok lehetőleg első vasárnapján délután 5—7-ig a Royal-szálloda nagytermében mérsékelt árú belépő jegyek mellett előadásokat rendez, melyekben szóló-ének, összkar, humoros és komoly tárgyú felolvasások s zene számok egymást felváltva következnek. Az első előadást már e hó 4-én délután tartják meg a következő műsorral: 1. Zenei nyitány Rácz Károly és fia zenekarától. 2. Nem sirok én, Székácsától. Éneklő a Debreceni dalegylet. 3. Bloch József: Air Hongrois; hegedűn játsza Haják Károly zenekonzervatóriumi tanár, zongorán kíséri F. Halácsy Margit zenekonzervatóriumi tanár. 4. a) Hogy ha többé b) Hamisak a lányok, c) Tavasz este Lányi Ernőtől. Éneklő: a Debreceni dalegylet. 5. Dóczy nóták, éneklő Mártonfalvi Györgyné. zongorán kíséri Mártonfalvi György. 6. Hardangeri Nászut. Kjerulfól, éneklő a Debreceni dalegylet. Helyárak: Üdöhely 1 korona, állóhely 50 fillér. Alapító és pártoló tagok tagsági igazolványuk felmutatása mellett a pénziárnál belépő jegyet nyernek, 3 személyen túl levő családtagjaik után 50 fillért fizetnek.

— **Halálozás.** Polgár Kálmán András tekintélyes debreceni lakos, városi bizottsági tag, presbíter ma hetvenhat éves korában elhalt. Temetése e hó 3-án szombaton délután lesz a Teleky-utcai 20. számú gyászháztól.

— **Örült az utcán.** Tegnap este Lázár József gazdasági kulcsár Hunyadi-utca 16. szám alatti lakású dühöngeni és szitkozódni kezdett, majd kiszaladt az utcára és a járókelőket inzultálta. A szerencsétlen embert, aki elmezavarodott, a rendőrség a kórházba internáltatta.

— **Halálozások.** A mai napon a következő haláleseteket jelentették be a debreceni m. kir. állami anyakönyvi hivatalnál: Varga József ág. ev. 9 hónapos, Kardos Erzsébet ref. 4 hónapos, Rácz Ilona ref. 15 hónapos.

— **Leesett a létráról.** Seld József 20 éves munkás tegnap délután a Kandia-utca 13. szám alatti ház előtt egy létráról leesett és jelentéktelenebb sérülést szenvedett. A mentők a kórházba szállították.

— **Egy papagály elveszett.** Egy szürke színű, tompa orru papagály elveszett. Szíves megtaláló jutalomban részesül a Royal-szálló tulajdonosánál.

— **Festőminták** (gyönyörű tájképek, csendélet, rózsák) kölcsön is kaphatók Horovitz Zsigmond papírüzletében, Piac-utca 12. sz. (Stencinger-ház.)

Hunnia képei szépek!

Hunnia képei olcsók!

Hunnia képei tartósak!

Hunnia levelezőlapjai szenzációsak olcsóságban és kivitelben.

Hunnia műterem a PIAC- és CSAPÓ-UTCA SARKÁN az utcai oldalon van.

Hunnia modern berendezésű és fényképeszteti műterem.

— **Butorok** mindenféle fa- és kárpított kivitelben **Killer Ede** cs. és kir. udvari szállító butorgyáros, Piac-utca 68. sz. alatti nagy butortelepén legjutányosabb árban kaphatók.

— **Nőizenekar.** A megnagyobbított Remény-kávéházban november hó 26-ától naponta, jó hírű nőizenekar játszik. Tisztán kezel bel- és külföldi borok kaphatók. Pontos kiszolgálásról gondoskodik Weisz Márkus, kávé.

Vérben gázolt a vicinális.

Vasuti szerencsétlenség a Hatvan-utca végén.

Tegnap este 7 órakor a Hatvan-utca végén levő vasuti sorompónál súlyos vasuti elgázolás történt.

Fazekas Imre Szotyori-telepi Máv. hajtányvezető, hazafelé igyekezett. Utja a Hatvan-utca végén levő vasuti sorompón keresztül vezetett el. Nyugodtan ballagott, amikor arra jött az Istvánmalomból indult tehervonat. Fazekas annyira elmélyedt gondolataiban, hogy nem vette észre a robogó vonatot. Rálépett a sínre és a vonat éppen abban a pillanatban ért oda. Már nem tudott kitérni előre a megriadt ember.

A teljes sebességgel haladó tehervonat elütötte, majd pedig ruhájánál fogva beleakadt a mozdony egyik éles sarkába és a gép mintegy tizennégy méternyire magával cipelte a borzasztóan összeroncsolt embert és aztán maga előtt jó messzire ellökte. A szerencsétlen embernek a jobb lábát bokán felül elmet-szették a kerekek és az oldala is izonyatosan összeroncsolódott.

A gyorsan megérkezett mentők a kórházba szállították az eszméletét vesztett embert és a jobb lábát azonnal amputálni kellett. Állapota oly súlyos, hogy felgyógyulásához nem biznak.

A rendőrség megindította a nyomozást az irányban, hogy kit terhel a felelősség a súlyos szerencsétlenségért.

A 1911. évi esküdtek.

Az esküdtbirák főljajstroma.

A debreceni kir. törvényszék elnöke most bocsátotta ki az 1911. évi esküdték lajstromát, amelybe a következő debreceni lakosokat vették föl: (folytatás)

Kovács Péter, Kovács József, Kohn Hermann, Dr. Kölcsey Sándor, Dr. Kőrösi János, Krajnik József, Kripkó Károly, Kubek Sándor, Dr. Kun Mihály, Kupfer Jenő, Kurián Gyula, Kuthy Béla, Lajos István, László András, László Zsigmond, Leitner Gyula, Dr. Lengyel Zoltán, Letzter József, Lédig Dezső, Léhmann László, Lichtschein Jenő, Liedermann Hermann, Ligeti Ödön, Dr. Lippe Zsigmond, Losinszky Szilveszter, Lovas Kálmán, Löbl Gyula, Dr. Ludmány János, Dr. Lukács Emil, Magyar András, Manó Kálmán, Marozsán Demeter, Marschalkó Mihály, Mauk József, Mai Andor, Major Bálint, Márton Gyula, Máthé Gyula, Máthé József, Májer Béla, Májer János, Medgyasszay József, Megyeri Kálmán, Mentze Henrik, Mezei Gyula, Ménes István, Mészáros István, Mészáros József, Mihalovits Jenő, Mike Ferencz, Dr. Miklós Ármán, ifj. Mikó József, Mogyorósi Győző Molnár Antal, Molnár Ernő, Molnár István, Molnár János, Molnár József, Dr. Moskovits Jenő, Mórász Sándor, Möldner József, Müller Adolf, Müller Sándor, Nagy Albert, Nagy Bálint, Nagy Béla, Nagy Ferencz, Dr. Nagy

Gábor, Nagy Gábor, Nagy Gábor, Nagy Imre, Nagy István, Dr. Nagy Kálmán, Nagy Károly, Nagy Lajos, Nagy Lajos, Nagy Lajos, Neuhaus Lajos, Német András, Némeli János, Némeli József, Nikházi Dániel, Nosztrai Lajos, Nyilasi Károly, Ojáh Károly, dr. Olchváry László, Ormós Gábor, Ormós Károly, Ormós János, Ormós József, Orosz István, Ottó Sándor, Ökrös István, Óri János, Pap András, Pap Donáth, Pap Gyula, dr. Pap Károly, Parti Ferenc, Patay József, Pavlovics Károly, Pálfi József, Pápai János, Pásztor György, Pesits Sándor, ifj. Pesti János, Pető Ferenc, Pető József, dr. Peczkó Ernő, Pinczés Imre, Pintér Gusztáv, Polacsek Ferenc, Polgár István, Polgári Márton, Pongor Ambrus, Pósalaki István, Radákovics Géza, Radeczki József, Rajzó Miklós, Dr. Rázsó Sándor, Rencz Antal, Révész Lajos, Dr. Révi Nándor, Rosenberg Emil, Rozgonyi Dezső, Dr. Ruzska István, Salánki Ferencz, Sakadi Ferencz, Schmiadt Sámuel, Schneider Mihály, Schön Sándor, Dr. Sebők Ernő, Dr. Schwarz Arthur, Simkovic Sándor, Sinai Imre, Skóth Ferencz, Somogyi Sándor, Somosy József, Steinberger Salamon, Suhajda Béla, Süveg Sándor, Dr. Szabó Arthur, Szabó Kálmán, Szabó Károly, Szabó Mihály, Szakácsi András, Szathmári Ferencz, Szathmári Ferencz, Szathmári József, Szász Bálint, Székely Albert, Szigei István, ifj. Dr. Szilágyi Imre, Szilcz Ferenc, Szivér Elemér, Szteriádi György, Dr. Sütös Géza, Tegdes Károly, Dr. Tóth Lajos, Török Gábor, Uhlarik Béla, Bodnár Géza.

(Vége.)

TÁVIRATOK.

Az új közoktatásügyi államtitkár.

Budapest, december 1. A hivatalos lap mai száma a következő királyi kéziratot közli:

Valás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére dr. Balogh Jenő budapesti tudományegyetemi nyilvános rendes tart államtitkárrá kinevezem.

Kelt Bécsben, 1910. évi nov. 27-én.

Ferenc József s. k.

Gr. Zichy János s. k.

Gázmérgezés a Hofburgban.

Bécs, december 1. A bécsi Hofburg egyik szobájában, ahol istállószemélyzet lakik, ma reggel gázmérgezésről három embert élettelenül találtak. Az udvari orvos és a mentők kísérletei már eredménytelenek maradtak. A gázmérgezés úgy történt, hogy egy gummicső a falba erősített gázcsapról levált.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, dec. 1.

5 fillérrel nagyobb áron elkelt (50 kg.-ként) 16.000 mm. buza. Rozs, zab ártartó, tengeri szilárd.

buza apr.	11'04—11'03.
buza máj.	10'94—10'93.
buza okt.	10'78—10'76.
rozs apr.	7'87—7'88.
rozs okt.	—
zab apr.	8'36—8'35.
tengeri máj.	5'59—5'60.

Értéktözsde. Osztrák hitel 670'-. Magyar hitel 861.50.

Felelős szerkesztő: PÓSCH DEZSŐ.

Egy 90 korona értékű ajándék előfizetőinknek!

Alant felsoroljuk a 30 kötet regény címeit, melyek gyönyörű szép angolvaszó diszkötésben vannak kötve, egy-egy kötet bolti ára 3 korona, tehát a 30 kötet kilencven korona.

Ingyen adjuk mind a harminc kötetet,

ha megrendeli egy évre a „BAZÁR” divatlapot és beküldi az érte járó hat forintot. Félévre is megrendelheti 3 forintért s akkor ezen 30 kötetből 10 kötetet adunk (a felsorolt csoportok bármelyikét) teljesen díjtalanul. Ezen itt említett összegekben már bennfoglaltatik a kedvezmény után járó díj is és így semmiféle külön összeg ezen diszkötetek után nem fizetendő. **A műveket postafordultával megküldjük**, mihamarabb az előfizetés beérkezett. Negyedévre is előfizethet, ami 1 forint 50 krajcár és akkor 5 kötet diszkötésű regényt adunk, postadíjra 20 krajcár csatolandó ezen 5 kötethez és a következő negyedben kapja a másik 5 kötetet ugyanilyen feltételek mellett. Utánvéttel is megrendelheti félévre vagy egész évre.

Ilyen fejedelmi ajándékot lap még nem adott!

Kötelezőleg kijelentjük, ha bármely okból nem felelne meg ezen kedvezményünk, a nekünk befizetett előfizetési összeget minden levonás nélkül vissza küldjük. A „BAZÁR” havonként kétszer jelenik meg és minden száma százezer urinő kezén fordul meg. Kérje díjtalanul egy mutatványt,

Itt felsoroljuk a 30 kötet angol vászonkötésű regény címeit.

I. 10 kötetes regénycsoport címei.

1. Malonyai D.: A gyáva.
2. Zempléni P. Gy. né: A leghatalmasabb érzés.
3. Gutí S.: A pupos.
4. Tábori K.: A nőgyűlölő.
5. Zboray A.: Megváltó szerelem.
6. Sas E.: Küzdelem a sirért.
7. Tábori K.: A boldogsáért.
8. Vértesi A.: Az élet betege.
9. Hevesi J.: A becsület.
10. Garay F.: Dr. Molitórisz rögeszméje.

II. 10 kötetes regénycsoport címei.

1. Hervieu: Titokzatos hatalom.
2. Pakots J.: A nyáradi kényur.
3. Czobel M.: Két arany hajszál.
4. Nagy E.: A Geödhyeek.
5. Lombroso: Lángész és örültség.
6. Seress I.: A végzet.
7. Sienkievicz: Quo Vadis I.
8. Sienkievicz: Quo Vadis II.
9. Kóbor T.: A tisztesség nevében.
10. Bársony I.: Sugok valamit.

III. 10 kötetes regénycsoport címei.

1. Abonyi Á.: A fehér asszony.
2. Kövér I.: Révész Magda.
3. Darwin K.: Harc a természetben I.
4. Darwin K.: Harc a természetben II.
5. Verne Gy.: Camp Ole sorsjegye.
6. Nógrádi L.: Katóka.
7. Barna J.: Játékok könyve.
8. Verne Gy.: A dunai hajós.
9. Prém J.: Idegen szavak szótára.
10. Rexa D.: Egy nemes család története.

Előfizetések a „Bazár” kiadóhivatalához küldendők, Budapest. VII. kerület, Dohány-utca 16. szám.

FONTOS! Ha nem kívánja a 30 kötet regényt, e helyett megküldjük Tolnai Világtörténelme három kötetét, a fent említett évi 6 forint előfizetési ár mellett, melynek bolti ára 90 K., félévi előfizetés után csak 1 köt. jár.

Mutatvány Klár Andor most megjelent füzetéből.

Jóakarató tanács

Sokan azt állítják, hogy hitelgényük kielégítésénél, illetve pénzkölcsönök megszerzésénél

közvetítőre nincs szükségük!

Ez téves felfogás, mert amint senki sem lehet saját orvosa, még ha ért is az orvosi tudományhoz, — vagy nem láthatja el peres ügyeit saját maga a bíróság előtt, ép oly kevésbé intézheti kellő szakértelemmel kölcsönének megszerzését. Gyakorlat teszi a mestert, ez a régi közmondás itt is alkalmazható. Az a magánfél, aki pénzügyletek lebonyolításával hivatásszerűen nem foglalkozik, nem lehet tisztában azzal, hogy a pénzügyi piacnak folytonos hullámozása közepette, melyik az a pénzforrás, hol hitelszükségletét legelőnyösebben szerezheti meg. — Aki tehát nem jártas a pénzügyi világ szövevényes labirintusában, az csak ötletszerűen járhat el a saját ügyében is és lehetséges, hogy épen oda botlik be, ahol legkedvezőtlenebbül bánnak el vele. — Mig ha egy lelkiismeretes közvetítő bankirodához fordul, csekély jutalék ellenében, amely egyszer és mindenkorra fizetendő, fel lesz mentve a kölcsön megszerzésével járó fáradságok és keletlenlégek alól és hogy úgy mondjam, helybe hozzák neki a pénzt.

Ne sajnálja tehát a közvetítőtől a csekély jutalékot és bármily természetű pénzkölcsönre van szüksége, forduljon a legteljesebb bizalommal irodámhoz és eleve is biztosíthatom, hogy az eredményel meg lesz elégedve.

KLÁR ANDOR.

Klár Andor bankirodája Piacz-utca 77. sz. :: Telefon: 445. sz.

Minden takarékos háziasszony saját érdeke

Sirius

fém tisztító
szerrel

tisztítani,
amely a jelenkor legideálisabb fém tisztító szere.
Gyártja: **HERCZEG és GEIGER** vegyészeti gyár
Budapest.

Kapható minden jobb fűszerüzletben.

Egy nagyobb iparvállalat

1911. május 1-ére, a főtéren,
vagy a főtérhez közel,

megfelelő helyiséget

keres. — A helyiség álljon föld-
szinti 2 nagy szobából (6×6m.)
esetleg megfelelő nagyságu,
világos raktárhelyiségből, és
3 kisebb szobából.

Esetleg kisebb ház összes he-
lyiségeit bérbe veszi.

Cím a kiadóhivatalban.

Nagyelepen 9 nyilas elsőrendű fekete szántóföld

gazdasági épülete kel eladó.

Díjtalan felvilágosítást ad
Dezső László irodája, Busi-u. 7.

December 1-én jelenik meg!

NYUGAT KÖNYVTÁR

Szerkesztik:

Fenyő M. és Hatvany Lajos.
A Nyugat Könyvtár egy-egy száma 20 fill.

Első számai a következők:

- 1—3. szám. Gyűjtemény Ady Endre verseiből.
4. szám. Móricz Zsigmond: Tragédia (négy elbeszélés).
5. szám. Prank Wedekind: Novellák.
- 6—7. szám. Schnitzler Arthur: Az élet szava (a Magyar Színház műsorából).
- 8—9. szám. Maurice Barrés: Erzsébet királyné.
- 10—11. sz. Ignotus: Színházi dolgok.
12. sz. Ambrus Zoltán: Ifjuság (elbeszélések).

Megrendelhető a Nyugat könyv-
kiadó részvénytársaságnál,
Budapest, V. ker. Mérleg-u. 9. sz.

Kapható minden könyvkereskedésben

Apró hirdetések.

28 KRAJCÁRÉRT fejel férfi vagy női haris-
nyát **BENYÁTS EMIL** villanyerőre berende-
zett harisnyagyára. Debrecen, Tiszapalota.

CSINOS BUTOROZOTT SZOBA kiadó 1, eset-
leg 2 fiatalember részére Péterfia-u. 54. sz. a.

MAGYAR-HORVÁT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R.-T.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb
és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta
hajóindulás, ezek közül 4 gyors-
járat Fiuméből Zara, Spalato, Gra-
vosa (Ragusa) Curzola, Castelnovo
és Cattaroig. Az utazás tartama
Gravosáig csak 20, Catteroig csak
24 óra.

Fiume-Velence: hetenként 6
gyorshajóösszeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként há-
rom gyorshajó.

Ezen gőzösök közvetlen csatlakozásban
közlekednek a Budapest felől érkező és
Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek
a hajóállomáig és onnan közlekednek, ugy-
szintén Velencében és Annonában az olasz
vonatokkal csatlakozik és pedig Róma, Ná-
poly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb.
felé.

A gőzhajók modern kényelemmel, háló-
fülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes
és kellemes utazás minden kellékével van-
nak berendezve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a KÖZPONTI
MENETJEGYIRODA, Budapest, (V. Vigadó-
tér 1.) és annak összes magyarországi
fiókirodái.

Telefon 330.

Alapították 1901-ben.

Telefon 330.

Horovitz Zsigmond könyvnyomda

Debreczen, Piac-utca 12. szám (Stenczinger-ház)

Készít mindennemű

Könyvnyomdai

munkát

u. m.

NÉVJEGYEKET,

ELJEGYZÉSI, ESKÜVŐI
ÉS BÁLI MEGHIVÓKAT,
Számlákat, Körleveleket, Röp-
iratokat, Szépirodalmi és tudom-
ányos műveket, Falragaszok-
kat, Gyászjelentéseket, Üzleti
kártyákat, Cégnyomásu levél-
papír és borítékokat, Árjegy-
zékeket, Czimkéket stb. stb.

a legjutányosabb árban.

Hirlapkiadó

vállalatában

megjelenik:

Debreczen város legrégebb és
a függetlenségi és 48-as párt
:: hivatalos lapja, a ::

DEBRECZEN.

Debreczen város és Hajdu-
vármegye egyetlen, délután
megjelenő politikai napilapja az

ESTI HIRLAP

Mindkét napi lapra hirdetések a
legjutányosabb árban felvétetnek.

IRODAI PAPIROK, IRÓSZEREK, ÜZLETI KÖNYVEK ELISMERT LEGJUTÁNYOSABB ÁRBAN.

Nyomatott Horovitz Zsigmond könyvnyomdájában, Debreczen, Piac-utca 12 (Stenczinger-ház.) Telefon 330